

Vakdiploma binnen handbereik

Het traject voor het opzetten van een opleiding voor dak- en gevelgroen werd in 2006 door de Stichting Groenkeur ingezet. Dit keurmerk constateerde dat de markt voor groene daken sterk in opkomst was en voorzag imagoschade voor groendaken als bedrijven zich zonder ervaring en vakinhoudelijke kennis in deze groeiende markt zouden begeven. Camiel Versluis van Stichting Groenkeur legt uit: "In de jaren negentig heeft de markt voor groendaken in Duitsland een enorme vlucht genomen. Veel kleine hoveniersbedrijven waagden zich voor het eerst op het dak. Op het dak heb je te maken met systeemgebonden groen: de beplanting heeft dan niet dezelfde redzaamheid als grondgebonden groen en is daarom kwetsbaarder. Door gebrekkige kennis bij uitvoerende partijen werden er ondeugdelijke groendaken aangelegd en is er door falende begroeningssystemen ook schade ontstaan. We moeten in Nederland niet dezelfde koers varen en het vertrouwen van de consument behouden. Het delen van kennis binnen de sector is daarvoor noodzakelijk."

Specifieke opleidingen

Om de mate van vakbekwaamheid in de sector te borgen, is de komst van een specifieke opleiding naar de mening van Versluis dan ook zeer wenselijk. Versluis zegt: "We zijn in 2006 in contact getreden met de branche, waaronder de VHG Vakgroep Dak- en Gevelbegroeners. We hebben de mogelijkheden voor het opzetten van een vakinhoudelijke opleiding uitvoerig besproken." Met steun van specialisten in dak- en gevelgroen én met financiering door het Productschap Tuinbouw heeft Groenkeur in de jaren daarop een examendocument ontwikkeld voor drie vakdiploma's tot dak- en gevelbegroener. Deze drie afzonderlijke vakdiploma's zijn afgestemd op de beroepen uit de praktijk van het werkveld. Te weten: *basisedewerker*, *voorman* en *expert*. Het examendocument Daktuin & Gevelgroen geeft een uitvoerige beschrijving van de wijze van toetsing en de profielen van de drie vakdiploma's. De basisedewerker bezit de basale kennis en vaardigheden om uitvoerende werkzaamheden te verrichten voor daktuinen en het begroenen van gevels. In deze module is verder ook aandacht

Hoe werk je veilig op een dak? Welke constructies voor groendaken zijn er op de markt? Welke regels gelden er bij het werken op een bouwplaats? Hoe onderhoud je een groene gevel? Bij het begroenen van gebouwen komt nogal wat kijken. Voor ondernemers en medewerkers in het groen die zich op het dak wagen, is het sinds dit jaar mogelijk om in de schoolbanken plaats te nemen en de nodige kennis op te doen. Hiertoe hebben IPC Groene Ruimte en BDA Dak- en Gevelopleidingen de handen ineengeslagen en de opleiding tot dak- en gevelbegroener ontwikkeld. De eerste groepen studenten hebben de opleiding reeds genoten, maar het wachten is nog op de eerste diploma-uitreiking.

Auteur: Floris Winters

voor veilig werken op hoogte. De opleiding tot *gevorderde* richt zich op het werk als voorman of vakbekwaam dakbegroener. De voorman kan leiding geven aan de uitvoering van het aanleggen en het onderhouden van daktuinen, groendaken en groene gevels. De *expert* kan aan het werk als adviseur of projectleider. Zo kan de expert bouwtechnische constructeurs van betrouwbare informatie voorzien die dienen als uitgangspunt voor constructieberekeningen. Hij kan de beoogde functies van een groendak of groene gevel vertalen naar uitgangspunten voor het ontwerp. Veilig werken op hoogte, inkoopbeleid en bouwlogistiek maken ook onderdeel uit van de opleiding tot gevorderde en expert.

Klaslokaal

Groenkeur bewaakt de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de examens, maar biedt zelf geen opleiding aan. Ze neemt daarom zelf geen examens af en biedt zelf ook geen opleiding aan. Het keurmerk heeft IPC Groene Ruimte een licentie verstrekt voor het afnemen van examens onder toezicht van Kiwa. De

Dirk Jan Smits

afdeling opleidingen van IPC Groene Ruimte en BDA Dak- en Gevelopleidingen hebben samen de opleidingen voor daktuin & gevelgroen ontwikkeld. Adviseur Dirk Jan Smits van IPC Groene Ruimte over deze samenwerking: "BDA organiseerde al bouwkundige cursussen over groene daken en gevels en is dus goed bekend met de technische vereisten voor deze systemen. Zij bieden ook cursussen aan voor dakdekkers en hebben een goed netwerk in de bouwbranche. IPC Groene Ruimte is als opleidingsinstituut meer gericht op groen. Samen hebben we op basis van het examendocument de opleiding tot dak- en gevelbegroener opgezet."

Eerste cursussen

Adviseur Dirk Jan Smits vervolgt: "In het voorjaar van 2010 zijn de eerste cursussen gegeven. Dat gebeurde op locatie bij IPC Groene Ruimte in Arnhem en bij BDA in Gorinchem. Twee groepen volgden de opleiding tot basisedewerker en één groep volgde de opleiding tot voorman. De groepen tellen gemiddeld vijftien deelnemers. De opleiding bestaat uit modules en afhankelijk van de voorkennis duurt de opleiding vier dagen voor de basisedewerker en zeven dagen voor de voorman. De opleiding bestaat uit een deel theorielessen en een deel praktijklessen. In de praktijklessen werken we onder andere met een proefopstelling, waarbij de deelnemers zelf ervaren hoe de opbouw en aanleg van een daktuin verloopt. Hiervoor hebben we ook een hele voorraad materialen aangeschaft. We proberen hiervan een breed assortiment op voorraad te hebben, zodat we een goed beeld kunnen schetsen van de systemen die in de markt beschikbaar zijn."

Investeren in opleiding

Dirk Jan Smits onderstreept het belang van een opleiding voor dak- en gevelbegroeners voor de branche: "In de opleiding wordt vakinhoudelijke kennis overgedragen over veiligheid, kwaliteit, de lagen en hun functies, dakbelasting, onderhoud, etc. Gebrek aan basale kennis en de nodige ervaring vergroten de risico's van schade, lekkages en ongevallen bij de aanleg van een daktuin of groene gevel. Het is daarom van groot belang dat de branche investeert in het opleiden van werknemers en zo de vakbekwaamheid stimuleert." De kosten voor de opleiding tot basisedewerker bedragen 1.750 euro en voor voorman 2.750 euro. "Met het voorkómen van één lekkage, kan je de kosten van een opleiding al terugverdiend hebben." De markt voor groene gevels staat in Nederland nog in de kinderschoenen. Toch komt ook dit onderdeel in de opleiding aan de orde. Camiel Versluis vertelt over de keuze om zowel daktuinen als groene gevels in één opleiding te combineren: "We hebben overwogen om het onderdeel groene gevels voorlopig uit het beroepsprofiel te houden, maar om aansluiting te houden met de markt laten we het toch deel uit maken van de opleiding. Het is te verwachten dat de markt voor groene gevels de komende jaren sterk zal toenemen, de kennis van gevelsystemen zal in gelijke mate toenemen. Periodiek zullen we door het bijstellen van de eindtermen hierop anticiperen. Nu is het dus nog een klein onderdeel van het examen, maar zal geleidelijk groeien naarmate er meer kennis uit de markt beschikbaar komt."

Examen

De ontwikkeling van de opleidingen is een proces dat zich stap voor stap voltrekt. Camiel Versluis legt uit: "Ondanks de groei die de markt voor groene daken en gevels in Nederland doormaakt, is de omvang ervan nog altijd beperkt. Commercieel gezien is het opzetten van een opleiding voor dak- en gevelbegroeners niet renderend. We praten momenteel over tientallen studenten per jaar. Er moet dus geld bij om de financiering rond te krijgen. Met financiële steun vanuit de markt is het wel mogelijk gebleken om te starten met de ontwikkeling van de opleidingen en het examen, maar we kunnen niet overdrijven." IPC Groene Ruimte kreeg de opdracht om een elektronische vragenbank voor de examens te ontwikkelen en te beheren. De vragen zijn opgesteld op basis van de Nederlandse vertaling van de Duitse FLL-richtlijnen. Adviseur Dirk Jan Smits zegt over de ontwikkeling van de examenvragen: "We hebben van Groenkeur hiertoe de opdracht gekregen; uit de vragen is een selectie gemaakt voor het examen tot gevorderde en voor het examen tot basisedewerker."

Goed niveau

Het ontwikkelen van vragen kost geld. Camiel Versluis van Groenkeur geeft dan ook aan dat het niet mogelijk is om in één keer een berg examenvragen te ontwikkelen. De vragen die wel zijn ontwikkeld, zijn vervolgens voorgelegd aan de vaststellingscommissie van IPC Groene Ruimte. In deze commissie zitten twee mensen uit de branche en iemand van IPC. Camiel Versluis: "In deze eerste evaluatie door de vaststellingscommissie is het examen afgekeurd. Het examen moet onbetwistbaar op goed niveau zijn. Sommige vragen bleken echter te moeilijk voor het examen basisedewerker en sommige vragen bleken te makkelijk voor het examen voor gevorderde." Vervolgens is, zo vertelt hij, een brede vertegenwoordiging uit de branche gevraagd te adviseren over vorm, inhoud en niveau van het examen. Het advies is in het examen verwerkt en dat heeft een volledig herzien examen opgeleverd. Beide examens zijn klaar en het eerste examen voor de Basisedewerker is inmiddels afgerond. Op 15 november 2010 start de nieuwe ronde voor de opleiding tot voorman en op 2 december 2010 start de opleiding tot basisedewerker.